

in de Indische negotieboeken slecht te vinden zijn. De uitgaven voor schepen staan in de generale Indische staatrekening onder de generale scheepsonkosten en ongelden, zowel als in de Bataviase negotieboeken onder equipage van schepen.)

Daarentegen kan de onvolmaaktheid van de staatrekeningen omtrent het articul der zoldijen geensints ontkend worden, dewijl men de in Nederland betaald wordende gagiën nooyt daarbij bekend stelt. Wij souden, ter wegneming van dit gebrek en in opvolging van het door U Wel Ed. Hoogachtb. aangeschrevene, die wel bij eene afzonderlijke post hebben doen brengen, in soverre de overgemaakt werdende zoldijrekening betreft. Maar daar tegens quam in aanmerking dat de licentiën tot overmaking van verdiende gagiën eerst in 't najaar, even voor het vertrek der eerste of tweede retourbesendinge, van tijd tot tijd versogt worden en dat men dus bij de staatrekening, die bijvoorbeeld onder ult. augustus jongstleeden gesloten is, eerst de overgemaakte zoldijen van 't vorige boekjaar soude kunnen bekend stellen, 'twelk de opgave der eygenjarige lasten weder onvolmaakt liet.

Fol. 58v-59r.

(Daarom is afgezien van het noteren van overgemaakte soldijen in de staatrekeningen, maar aan het opperhoofd van het Bataviase soldijkantoor is, conform de tweede opdracht van Heren XVII, bevolen daarvan bij iedere retourzending een lijst naar Nederland te sturen. De directeur-generaal zal na 15 oktober geen vergunning voor overmaking van soldijgelden met de eerste bezending meer verlenen en na 15 december niet meer met de tweede. Vergunningen voor het naschip worden niet meer verleend. In de winstrekening worden Nederlandse waren bij inkoop in Nederlandse specie en bij verkoop in Indische genoteerd. Als het eenvoudig was zouden goederen uit Nederland in Indisch geld zijn genoteerd met de inkoopsprijs in Nederland binnen de lijn, [fol. 60] maar uit voorzichtigheid en om verwarring te voorkomen is de opperkooplieden van het kasteel te Batavia met de visitateur-generaal en de boekhouder-generaal verzocht hierover eerst advies te geven. Hiervoor hebben ze een extract uit de brief van Heren XVII gekregen. Hun advies zal zo snel mogelijk aan Heren XVII worden toegezonden. Om de winsten beter te berekenen hadden Heren XVII voorgesteld om alle goederen met een bedrag te belasten, hetzij door verhoging van de inkoopsprijs, hetzij door vermindering van de verkoopsprijs in verhouding tot de hoeveelheid, de vracht, het risico van vervoer over zee, de afstand tussen de plaatsen en overige relevante zaken.)

De wezendlijkheid deser berekening willen wij in genen deele tegen spreken. Wij bekenen ook gaarne dat de nagulen, noten, en foelij niet op 8, 4 of 12 stuyvers 't pond, soals de aanrekening respectivelijk geschied, te staan komen, maar waarlijk veel hoger, indien men, gelijk de heer generaal Mossel L.G. in sijne bedenkingen over den intrinsiquen staat van de Compagnie gedaan heeft, de lasten der specerij gevende comptoiren en de vracht van scheepen (schoon dese egter vrij hoog genomen sijn) ten laste van den inkoopsprijsz brengt. Maar wij hebben niettemin alvorens aan U Wel Ed. Hoogachtb. doorzigtig oordeel willen voorstellen, of zulks omtrent de specerijen, en zelfs omtrent alle andere articulen, wel raadsaam zij. In de verhoging van den inkoop der specerijen dunkt ons geen de minste noodzakelijkheid te sijn en de verlaging van den verkoopsprijs zoude geen geringe belemmering geven, dewijl die, volgens de voorgestelde schicking naar de distantie van de plaatsen werwaards de versending geschied, geschat wordende, een verschil in de prijzen soude veroorzaaken, waarvoor men zig, ter voorkominge van onvermijdelijke verwarringen, in vroegere en ook in dese dagen, altoos zorgvuldig gewagt heeft.

Fol. 60v-61r.

(Dit is in overeenstemming met de brief van Heren XVII van 15 september 1730, waarin het besluit van de Hoge Regering van 15 juni 1728 om specerijen in de Westerkwartieren voor verschillende prijzen te verkopen werd afgekeurd en opgedragen gelijke prijzen te bedingen. Er zullen voor de specerijen en andere handelswaren geen nieuwigheden worden ingevoerd, omdat er zonder voordeel te geven [fol. 62] maar verwarring van te